

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Trondheim, 26.02.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/16170

Saksbehandler:
Roy Malvin Langåker

Høringssvar på tilleggsutredninger til revisjonsdokumentet for Aurlandsvassdraget i Aurland kommune om produksjonspotensial for laks og sjøaure i Vassbygdelva

Vi vurderer at det er stor nytte av et krav om at minimumvannføringen skal være minst 1 m³/sek hele året i Vassbygdelva, da tilleggsutredningene viser at dette alene øker smoltproduksjonen med 20 %. Kombineres dette med gjennomføring av planlagte habitattiltak, øker smoltproduksjonen med 35 %. Vi mener disse tiltakene vil gi et klart positivt bidrag for å sikre Vassbygdelva som leveområde for laks og sjøaure.

Vi viser til brev fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) av 26.11. 2025 med begrenset høring av tilleggsutredninger. Denne uttalelsen gjelder tilleggsutredninger av effekt av minimumsvannføringer og habitattiltak på produksjonsgrunlaget for laks og sjøaure i Vassbygdelva i Aurlandsvassdraget. Utredningen er utarbeidet av Norce LFI i Bergen, LFI notat 5/2025, på oppdrag av Hafslund kraft as.

Det er positivt at NVE har bedt om at problemstillinger som kom opp i høringen av revisjonsdokumentet blir videre utredet. Sentralt i utredningen er effekt av ulike minimumsvannføringer i Vassbygdelva på produksjonen av smolt av laks og sjøaure. Videre er det vurdert effekt av kombinasjoner av ulike vannslipp og habitattiltak. Det er også gjort en vurdering av forskjell i fiskeproduksjonen ved vannslipp gjennom Aurlandsdalen eller Stondalen. Norce LFI presiserer at beregningene er et teoretisk potensial for smoltproduksjon. Dette da det er flere både fysiske og biologiske forhold som påvirker den reelle årlige smoltproduksjonen.

Norce har vurdert at vannføringer opp til 2 m³/sek ikke øker strømhastigheten slik at den vil påvirke habitatkvaliteten for ungfisk negativt. Når det gjelder forskjellen med slipp av minstevann gjennom Stondalen og Aurlandsdalen, er elvearealet beregnet til å øke med ca 3% større ved slipp gjennom Aurlandsdalen, noe som er estimert til å kunne øke smoltproduksjonene med 70 – 150 smolt/år. Sett i forhold til Norce sin beregnede smoltproduksjon i dag, vil slipp av vatn gjennom Aurlandsdalen øke smoltproduksjonen med rundt 2-4 %. Da det er beregnet at det kun

er en liten økning i smoltproduksjonen ved å slippe vatn gjennom Aurlandsdalen, mener vi det ut fra dette at det er akseptabelt at vatnet slippes gjennom Stondalen.

Vi viser til vår høringsuttalelse datert 21. august 2024 der Miljødirektoratet for Vassbygdelva anbefalte at det stilles krav om en vannføring på minimum 1 m³/sek gjennom hele året målt ved Vassbygdi for å sikre Vassbygdelva som leveområde for sjøaure og laks. NORCE har i tidligere rapport anbefalt at minstevannføringen i Vassbygdelvi bør ligge et sted mellom 0,55 og 2,0 m³/s om vinteren (målt ved Vassbygdi), NORCE (LFI) rapport nr. 379 (Pulg m.fl. 2020). I tilleggsutredningen er det kun gjort beregninger på vannføringer opp til 1,5 m³/sek. Ved å stille krav om en vannføring på minimum 1 m³/sek gjennom hele året målt ved Vassbygdi, vil smoltproduksjonen etter Norce sine nye estimater øke med 20 %. En minimumsvannføring på minst 1 m³/sek, vil sammenlignet med dagens selvpålagte vannslipp, også ha positiv effekt på andre forhold som for eksempel fisken sin mulighet for vandring i Vassbygdelva og vandring mellom Vassbygdelva og Vassbygdatnet og vil videre kunne redusere risikoen for predasjon.

Effekten av å gjennomføre resterende planlagte habitattiltak i Vassbygdelva vil øke smoltproduksjonen ytterligere. Ved en minimumsvannføring på 1 m³/sek, vil gjennomføring av planlagte habitattiltak ytterligere øke smoltproduksjonen med 15 %. Dette vil føre til en total økning i smoltproduksjonen på i underkant av 35 %.

Når det gjelder potensialet for smoltproduksjon ved krav om minimumsvannføring i Midjeelva som er ei sideelv til Vassbygdelva, har Norce kun gjort en overordnet vurdering, som tilsier at vannslipp i Vassbygdelva vil ha vesentlig større effekt på produksjonen av laks og sjøaure, og peker også på at potensialet for habitattiltak også er vesentlig større i Vassbygdelva.

Dersom NVE kommer fram til at effekten av et vannslipp i Midjeelva er for usikkert, kan et alternativ være at en øker kravet til minimumsvannføring i Vassbygdelva tilsvarende det som er foreslått for Midjeelva. Med utgangspunkt i Miljødirektoratets forslag til vannslipp i Midjeelva, vil en "flytting" av dette vatnet til Vassbygdelva, dvs et krav om minimumsvannføring på 1,2 m³/sek føre til at smoltproduksjonen i Vassbygdelva vil øke med ytterligere 6 %. Ved i tillegg å gjennomføre identifiserte mulige nye habitattiltak, vil smoltproduksjonen i Vassbygdelva øke med vel 10 %. Med hensyn til smoltproduksjonen tilsier vurderingene til Norce LFI at det er større nytte av å "flytte", dvs å slippe 0,2 m³/sek mer i Vassbygdelva, enn å slippe minimumsvannføring i Midjeelva. Dette vil totalt øke smoltproduksjonen i Vassbygdelva med om lag 45 %.

Dersom NVE kommer fram til at nytten av et vannslipp i Midjeelva er usikker på grunn av blant annet permeable grunnforhold, viser Norce sine vurderinger at en tilsvarende økning i krav til minimumsvannføring i Vassbygdelva vil ha større effekt der. I forhold til vårt høringsinnspill vil dette føre til et krav til minimumsvannføring på 1.2 m³/sek i Vassbygdelva, noe som sammen med habitattiltak, er vurdert til å øke smoltproduksjonen med 45 %. Dette vil ytterligere sikre Vassbygdelva som leveområde for laks og sjøaure. Dersom NVE ikke vil prioritere forsøk med vannslipp i Midjeelva, anbefaler vi en løsning som beskrevet over, jf et krav til minimumsvannføring på 1.2 m³/sek gjennom hele året målt i Vassbygdelva.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Raoul Bierach
seksjonsleder

Roy M. Langåker
prosjektleder

Kopi til:

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

Njøsavegen 2

6863

LEIKANGER